

Céline Minard

Det store spil

Oversat af Victoria Westzynthus

*Oversat efter: Céline Minard, Le grand jeu
© Éditions Payot & Rivages, 2016*

Rivages

texte | tekst

De fem mænd tog af sted igen, før solen forsvandt bag bjerget. Piloten vil helst undgå at flyve om natten, og de syv ture, han havde fløjet i dag, hvor han skulle få flyet til at stå stille i luften i mange minutter, havde krævet så stor koncentration, at han havde lyst til at slappe af i dalen. De fire teknikere var i den særlige tilstand af euforisk træthed, der følger af et afsluttet stykke arbejde, og tænkte kun på at lande igen, hvile sig lidt og komme hjem. Selv ville jeg ikke have brudt mig særlig meget om at skulle vise dem gæstfrihed, og måske fornemmede de det. Hvilket er uden betydning.

Jeg gav piloten den sidste betaling (i kontanter), der sætter punktum for min plan, som nu ikke længere blot er en plan, fordi de har hjulpet mig med at føre den ud i livet.

De behøver ikke at komme tilbage for at koble de fotoelektriske paneler til batterierne, det vil jeg selv gøre, både for selve hytten og for det toiletmodul, der er anbragt 20-30 meter længere nede.

Da lyden fra helikopteren blev opslugt af afstanden, kunne jeg mærke, hvor mættet luften var, og se det overlevelsersrør, hvor jeg fremover vil bo og leve mit liv, og hvor jeg sandsynligvis vil tilbringe det meste af min tid.

Det halvt læner sig op ad, halvt hænger på et klippefremspring af granit. Det ligner en fuselage – et flyvemaskineskrog – der balancerer mellem klippen og det tomme rum. Men jeg ved, at det er surret omhyggeligt

fast til stålskinnen, der selv er fastgjort med bolte, som er boret to meter ind i bjerget.

Det er min tønde. Den tønde, som jeg skal bo i, og hvis skal er sammensat af harpiks, glasfiber og hård pvc. En dør, tre runde sidevinduer og et ovalt panoramavindue ud mod det tomme rum over dalen udgør de fem åbninger, gennem hvilke jeg vil kunne observere og lugte til verden udenfor, når jeg befinder mig derinde. Begravet under sneen, oversvømmet af lys, vasket af regnen, kvalt af tåge. Resten af røret er beklædt med et varmereflekerende isoleringsmateriale, der vil sende min kropsvarme tilbage til mig. Sammen med varmen, som de fotoelektriske paneler vil generere allerede fra i morgen, vil det være nok til at opretholde en konstant temperatur på tyve-enogtyve grader. Ifølge mine beregninger – hvis man går ud fra, at jeg dagligt kan rydde sneen væk fra en tredjedel af panelerne – vil jeg kunne overleve en seks måneder lang vinter med en gennemsnitstemperatur på minus fyrre grader. Hvilket ligger langt uden for normalen for området i denne højde.

Kogepladen er lavet til at være i brug to-tre timer om dagen. Den er koblet til den anordning, der gør det muligt at smelte og behandle sneen, og bruger tyve-femogtyve procent af den producerede energi. Al belysning stammer fra LED-pærer, som er integreret i væggen. Et af batterierne er forbeholdt genopladning af en computer eller en mobiltelefon.

Til nødsituationer.

Jeg har selv tegnet reolen, køjen, sæderne og bordet. Disse elementer er alle integreret i konstruktionen. Bordet kan klappes sammen og flyttes langs en skinne i hele rummets længde. Sæderne, der er placeret langs væggen på hver sin side af panoramavinduet, kan tages af. Køjen kan ikke flyttes. Det samme gælder til dels reolen. En separat, halvfjerds centimeter høj kube kan tjene som enten sofabord eller stol og rummer en rund pude, der er fyldt med kapok, og et otte millimeter tykt tæppe. Der er to indbyggede skabe til tøj, og al service er placeret under vasken. Karabinen og ammunitionen ligger på en af hylderne over døren. Når man kommer indenfor, stuver man skiene af vejen i en lodret kasse, der hænger over en boks med plads til tre par sko. Der er også et stativ, hvor min cello skal stå, når jeg har sendt dens kasse tilbage til dalen. Instrumentet er lavet af bøgetræ ligesom den tilhørende gulvskåner. Den matcher med indervæggens og de indbyggede møblers brandimprægnerede, vandafvisende bøgefiner. Når man går gennem dørene, skal man løfte foden ligesom på et skib.

Det er et smukt skjulested.

I dag har den sidste af runderne fundet sted, der var nødvendige for min indflytning.

Jeg er begyndt at udfylde mine notesbøger.

Jeg er under træning, jeg øver mig. Jeg er nødt til at beskæftige mig selv – definere og analysere forskellige ømme punkter.

Jeg er nødt til at finde ud af, om modløsheden er et livsvilkår, en fysisk tilstand eller en sindstilstand.

Man kan hænge på en klippevæg i tre tusind fire hundrede meters højde midt under et natligt uvejr uden at være modløs. Man kan også under det samme natlige uvejr ligge trygt og godt under sin varme dyne og føle sig grebet af modløshed. Man kan være tørstig, træt eller såret uden at være modløs.

Det er nok at vide, at der er mad og drikke, hvile og hjælp at få. At det er inden for rækkevide. Uden større besvær.

Udfordringen er ikke modløsheden, men den er ofte forbundet dermed.

En bjergbestiger, der har været fanget på en smal klippeafsats i to dage uden hverken vand eller mad og i en næsten hypotermisk tilstand, har ikke brug for andet end føde, for at hans modløshed forsvinder.

Kroppen genfinder sine kræfter, sjælen fatter atter mod, omgivelserne udgør ikke længere en forhindring. Ej heller en ligkiste eller en trussel.

På samme måde ville det være nok at flytte ham (hente ham ned fra klippeafsatsen i en helikopter), for at hans modløshed ville forsvinde. Længe før han fik mad og drikke.

Ligesom et enkelt ord ville være nok til at ændre hans mentale forestillinger – om fortiden, om nutiden, om den umiddelbare fremtid, om hans plads i verden – så hans modløshed ville forsvinde.

Døden er den eneste grænse.

Man kunne også sige: Sjælen genfinder sine kræfter, kroppen fatter atter mod, omgivelserne udgør ikke længere en forhindring. Ej heller en blindgyde eller en fjende.

Ikke desto mindre kan ens geografiske placering i sig selv give anledning til modløshed.

Man kan have fuld kontrol over sin krop og tænke positive tanker, mens man hænger på en klippevæg i tre tusind fire hundrede meters højde og risikerer at blive ramt af lynet, hvert øjeblik det skal være, fordi det natlige uvejr har besluttet at bryde løs på præcis det stykke klippe, man holder fast i. Man kan være i fare uden at være modløs. Under hvilke omstændigheder? Når man holder faren under kontrol, når man har vurderet de risici, man har taget? Man kan ikke kontrollere lynet og heller ikke afgøre, hvor det slår ned om få sekunder, men man er ikke modløs, så længe man ikke sætter spørgsmålstejn ved de beslutninger og handlinger, der har ledt én frem til dette meget farefulde øjeblik. Fortrydelse avler modløshed. ”Jeg burde ikke have” er modløshedens ophav og fundament. Hele konditionalisformen – denne verbalbøjning, der angiver en svunden tid, som ikke engang er fortiden – er modløshedens grundlag og måske dens skaber. Dens chance for at slå rod.

Man burde undersøge, hvilken forbindelse denne grammatisk form har til skyldfølelse, og hvordan den kommer til udtryk. Et verbs modus kan påvirke

produktionen af glukokortikoider. Og indvirke på vores humør.

Konditionalisformen lægger en fremtidsillusion ind i fortiden. Den åbner en sprække, en vifte af skyggebilleder i nødvendigheden af uafvendelige hændelser, som allerede har fundet sted. Der ville ikke være modløshed uden konditionalisformen. Sult, udmattelse, smerte og muligvis død, men ikke modløshed.

Eller tager jeg fejl?

Aviserne havde allerede bragt nogle korte artikler om købet af dette landområde; før handlen blev indgået, skødet blev udstedt i mit navn, og den tidligere ejer offentliggjorde det, havde ingen keret sig om, hvem dette område tilhørte, eftersom det hverken producerede penge eller arbejdspladser. Nu foretog nogle lokale journalister en (meget mangelfuld) research og opstillede ligeledes nogle hypoteser om, hvad jeg antagelig havde tænkt mig at gøre med denne lille ø bestående af to hundrede hektar klipper, skov og enge midt i et bjergmassiv på treogtyve kvadratkilometer. Spærrebælter, borer, et luksushotel og et grønt laboratorium sprang ud af deres fantasi, hvilket var nok til at diskvalificere disse projekter. I mangel af spor og troværdige oplysninger dalede chefredaktørernes og læsernes interesse, som ugerne gik. Lige indtil larmen fra en usædvanlig byggeplads nåede frem til dem.

Det firma, som jeg havde hyret til at opføre min bolig, kunne ikke undvære en så omfangsrig PR og

offentliggjorde – med min accept – nogle løse skitser af det, der hurtigt fik tilnavnet 'ufoen'. Eftersom alle lovmæssige forholdsregler var blevet truffet langt tidligere, var ingen – ingen miljøorganisation, ingen lokal myndighed, ingen virkelig eller juridisk person – i stand til hverken at forsinke arbejdet eller forhindre anbringelsen af boligen. Jeg tog selv billeder af helikoptertransporten og monteringen af modulerne. Jeg udvalgte nogle fotografier tillige med en tre minutter lang HD-film – klippet og med indlagt lyd – som jeg stillede til rådighed for firmaet til brug for deres eksterne kommunikation. Da begyndte aviserne at sætte spørgsmålstejn efter deres overskrifter: Vil der omsider blive indført en skat på visuel forurening?, Selvforsynende hus og helikoptertransport – en miljømæssig selvmodsigelse?, Arkitektur og penge – en djævelsk cocktail?

Jeg er ikke millionær. Jeg bekymrer mig ikke om det. Spørgeformen er kun tålelig, når man bruger den på sig selv. Hver morgen må man huske på, at man kommer til at møde et utaknemligt, misundeligt, idiotisk menneske – så længe man har mulighed for at støde på et andet menneske.

Hver morgen må man spørge sig selv: Hvem er jeg? En krop? En formue? Et omdømme? Ingen af delene. Hvad har jeg forsømt, som bringer lykke med sig?

Jeg gik ikke op ad bjerget, men i stedet ned mod søen. Ad den almindelige rute, det vil sige ved at følge den

tværgående, seks hundrede meter lange klippesti, der fører ned til græsplænen. Snart vil jeg montere et fast tov for at kunne veksle mellem forskellige adgangsveje. Jo flere veje ad hvilke man kan tage væk og komme hjem, jo bedre.

Neden for de sidste klippestykker folder den skrånende, tætklippede, jævne græsplæne sig ud helt ned i nærheden af fyrretræerne, hvor den møder lavtvoksende rypelyng og en lynghede dækket af rododendron. Skiftevis gik jeg langs med elven og fulgte den med øjnene for at nå ned til udmundingen ved grusstranden langs denne side af søen. I det klare, iskolde vand kan man se ørrederne, der leder efter mad mellem stenene. En stor, grå træstamme ligger tværs hen over udmundingen, hvor vandet bruser voldsomt, når det møder søens stillestående vand. Den er bred nok til, at man kan sidde nogenlunde i ly på den med en fiskestang og en æske møl. Fiskene kan godt lide vandindløbet, som bringer dem en mere varieret føde end nede i søen; jeg vil gå tilbage dertil senere. På venstre bred fortsætter grusstranden omkring hundrede meter og er indrammet af vandets skarpe knivsblad til den ene side og til den anden af fyrretræernes underskov, hvor jorden knaser og knitrer under fødderne. Derefter stiger den brat op ad kedeldalens sider og forsvinder i klipperne.

Det er temmelig anstrengende at gå i gruset, da stenene hverken er store nok til at give støtte eller små nok til, at man ikke mærker dem. Alligevel gik jeg en

runde i dalen og tog mål af denne første forhindring, der på en måde indhegner mit territorium – mit tilflugtssted – nedefra. Vinden, der kommer fra dalen, er stærk og meget kold, men den aftager, så snart man kommer ind under fyrretræerne.

Da jeg gik tilbage med elven på min højre side, stødte jeg på en lille fordybning, som blev tilført vand fra en lille bæk, der strømmede i en tyve centimeter dyb fure. Den er overgroet med brøndkarse, der danner et så tykt tæppe, at man ikke kan se vandoverfladen. Jeg rykkede nogle favnfulde op og undersøgte bunden for at vurdere vandhullets proportioner. Det er perfekt. Det vil kun kræve to-tre timers arbejde at gøre det til et ideelt opbevaringsbassin. Eftersom fiskeri ikke er en eksakt videnskab, vil dette vandbur sikre mig et proteinforråd, som altid er til rådighed. Jeg må beregne flaskehalsens bredde ud fra mit fiskenets mål. For at afmærke stedet stak jeg en kæp, der var afbarket i to meters længde, ned i jorden, og så skød jeg genvej og fandt tilbage til den sti, der fører op mod græsplænen neden for min base.

På meget lang afstand kunne jeg se de rødmalede motiver på min hytte tillige med genskinnet fra panoramavinduet. Et krystalskær i en grå stenørken.

Da jeg befandt mig under fuselagens mave, besluttede jeg at gå en temmelig lang omvej, idet jeg fulgte klippevolden på venstre side. Dog uden at fortsætte tilstrækkelig langt til at finde en passage eller en bekvem spalte, der kunne åbne en tredje adgangsvej til min hytte.

At følge en sti hen over en slette er overkommeligt for alle, der kan gå på deres ben. At følge en bjergsti er ikke sværere. Helt indtil trekking-sværhedsgrad 2, hvor faldrisikoen kun er potentiel, ikke reel, kan enhver sund og rask person følge en bjergsti. De efterfølgende sværhedsgrader er mere krævende – indimellem mangler afmærkningerne, og der er græsklædte skråninger, som er farefulde, besværlige og iblandet klippegrund. Man er nødt til at støtte med hænderne. Der er nemme og mindre nemme snebræer, og der er gletsjere og vanskelige gletsjere. Afmærkningerne er forsvundet på næsten hele ruten, terrænet er meget ofte uvejsomt, og der er strækninger med bjergbestigning helt op til anden grad (kun lidt svære).

Hvad er det, der afgør sikkerheden af et givent skridt? Stiens længde? Dens hældning, dens krængningsvinkel?

Hvad sker der, når jeg følger en rute, og jeg pludselig skal tage et skridt, præcis ligesom alle de andre skridt, jeg har taget indtil da, men hen over en afgrund, fordi stien på dette sted er styrtet sammen i dette skridts længde? Er ruten blevet mere krævende? Er der dukket en risiko op? Hvis det er en farlig rute helt fra starten – hvis den eksempelvis er meget stejl og kun femten centimeter bred, og hvis et fald ville resultere i en alvorlig eller dødbringende ulykke – er dette skridt hen over en afgrund så en ekstra risikofaktor? Selvom det ikke udgør nogen teknisk vanskelighed i sig selv? Hvorfor er tilliden til, at mit skridt vil forløbe uden problemer,

pludselig blevet skrøbelig? Denne vanskelighed er ikke fysisk – den er ikke handlingsmæssig, men tankemæssig. Det er en vanskelighed, der har med ens sindstilstand at gøre. Bjergboerne svarer: Man må ikke tøve. Hverken standse op eller skynde sig. Man må gå forsigtigt, hurtigt videre. Hvis jeg taber hovedet, kan jeg ikke gøre noget som helst med forsigtighed, og så vil jeg bringe mig selv i fare.

Er det at tabe hovedet og ikke længere have kontrol over noget – hverken sine følelser, tanker eller handlinger – det samme som at afvise risikoen? At nægte at løbe risikoen, at nægte at tage den, men også at afvise, at den indebærer en vis mængde beregning (et forudsigeligt aspekt) og smide den ned ad skråningen i retning af faren. At gå i panik er at vælge sig en herre.

[...]